

MARTÍ DE RIQUER, SAVI I PROFESSOR FASCINANT

Un clàssic dels nostres clàssics

El doctor Martí de Riquer és un savi i un mestre fascinant. Dos dels seus deixebles valencians, els professors Rafael Alemany i Josep Palomero, n'alcen acta, de l'obra, de l'home, en sengles i entusiàstics articles. Una dilatada entrevista sobre els nostres clàssics torna a corroborar que Martí de Riquer és un amè i eruditíssim clàssic.

Vicent Martí

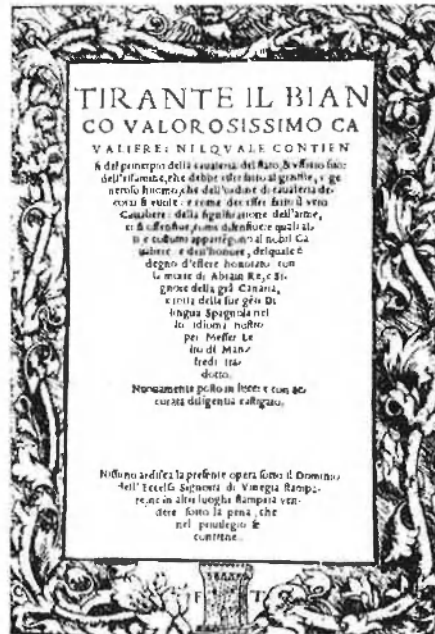
Martí de Riquer (Barcelona, 1914) va ser catedràtic d'Història de les literatures romàniques a la Universitat de Barcelona (1950-1984). Durant cinc anys (1970-1975), ho fou d'una Universitat Autònoma que (re)iniciava les seues activitats docents. El 1977 va ser designat senador pel rei Juan Carlos, del qual havia estat professor de literatura. Membre de la Real Academia Espanola, també és president de la Reial Acadèmia de Bones Lletres de Barcelona.

Va ser en la seua d'aquesta secular institució que presideix el doctor Martí de Riquer on tingué lloc l'entrevista més curta —una hora ben aprofitada—, monogràfica —només, i tant, clàssics: Riquer púdic— i encantada —Riquer imanta— que he perpetrat en la meua breu i temerària vida de periodista. El Palau de Requesens, el palau privat més preeminent de la Barcelona medieval, és el marc insubstituïble per escoltar la veu vivaç, vibrant, tallant, cordial, d'aquest senyor català, fidel hereu de quinze generacions familiars.

—*¿Per què va començar a interessar-se pels autors clàssics valencians?*

—Vaig publicar, parlo de la meua joventut, les poesies d'Andreu Febrer, poeta líric dels finals del XIV i principis del XV, i traductor de la *Comèdia* de Dante al català. Tothom creia, no sé per quina raó, que era valencià. Vaig aportar-hi uns documents que demostraven que Febrer era nascut a Vic, concretament al carrer de sant Hipòlit.

Tot seguit, em vaig apressar a publicar l'obra d'un autor valencià completament desconegut: les poesies líriques de Gilabert de Pròxita. Aquestes poesies es conservaven en un manuscrit que hi ha a la Biblioteca de Catalunya, la primera part del qual està esborrada per la humitat, i no es llegeix res. Però jo, amb una làmpara de raigs ultraviolets, vaig poder llegir Gilabert de Prò-

xita. És un poeta valencià que ara és reconegut com un dels grans.

Sembla que devia tenir una mica de remordiment de consciència per haver llevat al Regne de València —jo sempre en dic Regne de València— un poeta que no sé per què es considerava valencià. I d'una família tan valenciana com els Pròxita, que tant de protagonisme va tenir en les famoses bandositats d'aquell regne.

—*Al seu llibre Vida i aventures de Don Pero Maça aquest clima de «discòrdies, odis e volers desordenats» queda molt ben reflectit.*

—A mi, Don Pero Maça em va agradar perquè és un home de vida francament novel·lesca. Un senyor nascut al Regne de València, que l'adoben a cavaller a Irlanda, davant de la cova de sant Patrici; això, decididament, és un inici novel·lesc. Ara, aquest home es veu que va tenir un gran prestigi, va ser molt recordat...

—*Igual que el seu pare, l'almirall Don Pero Maça, tan admirat per Bernat Metge, que una de les acusacions que es va fer en el juí contra aquest,*

va ser que havia comentat que hauria preferit que hagués mort l'infant Martí «que no Don Pero Maça».

—Fou una de les acusacions que feren en el seu procés. Això era el que hom rumorejava. En aquell llarg judici hi ha acusacions que s'han pogut demostrar que estaven fonamentades. Però d'altres poden ser meres calúrnies. Es contava que Bernat Metge havia dit aquesta frase, però no ho podem confirmar.

—*No obstant això, si que sabem la visió que tenien els Jurats de València de l'actuació de Bernat Metge a la ciutat. Aquell document dirigit al rei...*

—És molt dur. Tingui en compte que Metge forma part del Consell Reial. Un Consell que fa tot el possible perquè no se celebrin Corts, perquè no arribin al monarca les acusacions justificades, perquè ells volen tenir el poder. I obren d'una manera que en podríem dir tirànica, i amb conducta econòmica molt suspecta. Per això les ciutats (Barcelona, Saragossa, Girona, València...) s'oposen a aquells consellers reials. L'inici del regnat de Martí I va significar, amb el processament d'aquests consellers, un canvi dràstic de política.

Ara bé, aquells consellers brillants i immorals aïllaven Joan I de les institucions de la terra, detentaven (en el sentit literal del verb detentar: posseir injustament) el poder, i es feien rics. Això està demostrat, però és curiós que, al cap de deu anys, Martí l'Humà torne a recórrer a gairebé tots ells per poder governar. ¿És que no hi havia gent decent capaç de governar? No ho sé. Però el que és important és que estem en la vetlla del Renaixement. Val a dir, s'està configurant un maquiavel·lisme en la política, que, naturalment, xoca amb institucions tradicionals com són les Corts i els municipis. Els jurats de València i els consellers de Barcelona tenen molts problemes amb Bernat Metge.

—*Parlar de Metge i no parlar de plagi...*